

Științele
educației

Liliana Stan

PEDAGOGIA PREȘCOLARITĂȚII ȘI ȘCOLARITĂȚII MICI

Collegium

POLIROM

Cuprins

Capitolul 1. <i>Pedagogia învățământului preșcolar și pedagogia învățământului primar – componente ale sistemului științelor pedagogice</i>	9
1.1. Pedagogia – cunoaștere multidimensională a educației	11
1.2. Problematika studiată de pedagogia învățământului preșcolar	12
1.3. Problematika teoretică a pedagogiei învățământului primar.....	13
1.4. O posibilă simbioză – pedagogia preșcolarității și școlarității mici.....	13
1.5. Obiectul de cercetare al pedagogiei învățământului preșcolar și al pedagogiei învățământului primar	14
Capitolul 2. <i>Lumea contemporană și provocările ei privind educația în primii ani de viață</i>	19
2.1. Probleme ale lumii contemporane cu impact asupra educației la vârstele mici ...	21
2.2. Soluții la problemele actuale ale educației vârstelor mici. Tendințe globale	25
2.2.1. Măsuri administrativ-organizatorice	26
2.2.2. Opțiuni valorice principiale	30
2.2.2.1. Educația pentru toți – formare a tuturor.....	30
2.2.2.2. Educația timpurie – prioritate socială majoră	31
2.2.2.3. Educația elementară – pașaport pentru viață	34
2.2.3. Soluția românească pentru educația preșcolară – repere istorice.....	34
Capitolul 3. <i>Copilul de vârstă mică – un univers de descoperit</i>	43
3.1. Cunoașterea copilului mic – fundament al intervenției educative	45
3.2. Cerința cunoașterii copilului – principiu fundamental al educației la vârstele mici	45
3.3. Beneficiile cunoașterii copilului	47
3.3.1. Învățare-formare optimizată.....	47
3.3.2. Evaluare corectă, individualizată și stimulativ-formativă	48
3.3.3. Consiliere adecvată.....	50
3.3.4. Autocunoaștere asistată a copilului	51
3.4. Reperele unei concepții despre copilul de vârstă mică și cunoașterea lui	52
3.5. Metode de cunoaștere a copilului – un tablou sintetic	55
3.6. Instrumente de organizare a informațiilor despre copil și grupul de copii....	56

3.6.1. Fișe utilizate în demersul cunoașterii copilului – o imagine de ansamblu	58
3.6.2. Fișe utilizate în practica educativă a cunoașterii copilului	59
3.6.2.1. Fișa de caracterizare – un instrument cu structură complexă	60
3.6.2.2. Harta psihopedagogică – un instrument cu structură simplificată.....	64
3.6.2.3. Un model de fișă pentru caracterizarea copilului preșcolar	68
3.6.2.4. Raportul de evaluare a copilului din clasa pregătitoare – RED	70
3.6.2.5. Fișa de observație a activității în grup a copiilor	74
3.6.2.6. Fișa de observație curentă a copilului	74
3.6.2.7. Dosarul – sinteză a instrumentelor cunoașterii copilului.....	75
3.6.2.8. Fișa de caracterizare a grupului de copii	78
3.6.2.9. Un model de fișă pentru caracterizarea clasei de școlari.....	79
3.6.2.10. Fișa școlară de caracterizare dinamică – o propunere (E. Badea).....	80
Capitolul 4. <i>Principiile activității educative desfășurate cu copiii de vârstă mică</i>	85
4.1. De la reguli la principii ale formării.....	87
4.2. Clasificarea principiilor activității educative desfășurate cu copiii de vârstă mică.....	90
4.3. Descrierea unor principii ale educației copiilor de vârstă mică	91
4.3.1. Principiul respectării copilului și a drepturilor lui	92
4.3.2. Principiul considerării copilului ca un întreg	94
4.3.3. Principiul medierii învățării	94
4.3.4. Principiul intuiției/al utilizării materialului didactic	95
4.4. Respectarea principiilor didactice – condiție a succesului profesional	98
4.5. Repere ale deontologiei activității formative cu copiii de vârstă mică.....	100
Capitolul 5. <i>Analiza componentelor curriculumului : finalități, conținuturi, metodologie, evaluare în educația din primii ani de viață</i>	103
5.1. Finalitățile formării copiilor în primii ani de viață	105
5.1.1. Finalitățile educației – delimitări conceptuale.....	105
5.1.2. Finalitățile formării în primii ani de viață ; aspecte generale	106
5.1.2.1. Dezvoltarea	106
5.1.2.2. Învățarea.....	109
5.1.2.3. Umanizarea	111
5.1.2.4. Socializarea	113
5.1.2.5. Disciplinarea	117
5.1.2.6. Autonomizarea	122
5.2. Conținuturile educației copiilor de vârstă mică	125
5.2.1. Caracteristici generale ale conținuturilor pentru copii.....	125
5.2.2. Conținuturi propuse în învățământul preșcolar și primar românesc – perspectivă de ansamblu	133

5.2.2.1.	Conținuturi propuse în învățământul preșcolar	134
5.2.2.2.	Conținuturile din învățământul primar românesc	141
5.3.	Probleme ale metodologiei educației formale pentru vârstele mici	143
5.3.1.	Accepții ale terminologiei folosite	143
5.3.1.1.	Metoda de învățământ. Procedeele didactice – componentă a metodei	144
5.3.1.2.	Metodologia didactică	145
5.3.1.3.	Clasificări ale metodelor didactice	147
5.3.1.4.	Strategia didactică	149
5.3.1.5.	Tehnologia didactică	150
5.3.2.	Metode didactice de comunicare	151
5.3.2.1.	Algoritmul descrierii metodelor didactice	151
5.3.2.2.	Descrierea metodelor didactice de comunicare	153
5.4.	Probleme ale evaluării în educația copiilor de vârstă mică	179
5.4.1.	Capacitatea evaluativă – trăsătură definitorie a omului	180
5.4.2.	Evaluarea în educația copiilor de vârstă mică ca evaluare formatoare	183
5.4.3.	Definiții ale evaluării; cadrul general	185
5.4.4.	Nivelurile evaluării în educație	189
5.4.5.	Evaluarea în relația educat-educator	191
5.4.5.1.	Evaluarea inițială/pe parcursul desfășurării programului/finală	193
5.4.5.2.	Evaluarea formativă/cumulativă	196
5.4.5.3.	Evaluarea potențialului/evaluarea rezultatelor în învățare	197
5.4.5.4.	Evaluarea orală/scrisă/practică/în formă combinată	200
5.4.5.5.	Evaluarea prin diverse metode	203
5.4.5.6.	Evaluarea diagnostică/prognostică/corectivă	207
5.4.5.7.	Evaluarea internă/evaluarea externă	209
5.4.5.8.	Heteroevaluarea/autoevaluarea elevilor	211
 Capitolul 6. Probleme ale proiectării didactice în grădiniță și școala primară		
		213
6.1.	Proiectarea în educație	215
6.2.	Funcțiile proiectării	217
6.3.	Proiectul – rezultat al proiectării. Structura generală a unui proiect	218
6.4.	Nivelurile proiectării	219
6.4.1.	Proiectarea anuală	220
6.4.2.	Proiectarea semestrială	220
6.4.3.	Proiectarea unității de învățare	221
6.4.4.	Proiectarea activităților didactice cu școlarii mici și preșcolarii	222
6.4.4.1.	O precizare terminologică; de ce proiect și nu plan	222
6.4.4.2.	Un posibil model de proiect didactic	223
6.4.4.3.	Un exemplu de proiect didactic pentru școala primară	230
6.4.4.4.	Un exemplu de proiect de activitate integrată în grădiniță	238
6.4.5.	Etapele elaborării proiectului didactic în perspectivă curriculară	249